

БАНКІВСЬКА СИСТЕМА В КОНТЕКСТІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

*О.Й. Шевцова, д-р екон. наук, проф.,
Дніпропетровський національний університет*

Останнім часом однією з актуальних проблем, що розглядається у контексті розвитку економіки, формування і реалізації моделі сталого економічного розвитку країни, є вирішення комплексу завдань щодо забезпечення, по-перше, економічної безпеки країни, а, по-друге, її важливої складової – фінансової безпеки економіки.

Фінансові відносини, що є основою виникнення загроз щодо фінансової безпеки, пронизують усі сектори економіки. Реальний сектор опосередкований фінансовими послугами. Рівень його функціонування впливає на фінансові відносини. Та, навпаки, якість фінансових послуг є фактором ефективної діяльності реального виробництва.

Фінансово-кредитна, бюджетні системи, їх складові виступають як самостійні системи ринку. Їх розвиток має велику кількість своїх ризик-факторів щодо фінансової безпеки у процесі розвитку як цілісної системи, так і окремих підсистем. Те ж саме можна сказати і для окремої складової системи – банківської системи. Стан банківської системи, умови розвитку не потребують додаткових доказів важливості впливу на економічний розвиток країни та залежності від нього економічної безпеки.

Нарешті, “якщо банківський сектор розвивається, але досягнута лише хибка рівновага, то це не означає, що суспільство повною мірою застраховане від потрясінь у банківській сфері, що загроза економічної безпеки усунута повною мірою”, – вважає О.І. Лаврушин.

Фінансова безпека як складова економічної безпеки, як напрям наукових досліджень на макрорівні найбільш повно за різними сегментами ринку, видами діяльності розглянута О.І. Барановським. Він дає визначення поняття фінансової безпеки та напрямків її досягнення.

Хотілося б зупинитись на розвитку понять “управління фінансовою безпекою”, “ризик-менеджмент” та “антикризове управління”.

Стратегії економічної політики для країн з перехідною економікою побудовані на постулатах теорії загальної економічної рівноваги, і рекомендації спеціалістів МВФ дали прямо протилежний прогнозованому економістами результат, насамперед тому, що інструменти суспільства, якими регулюється економічна ситуація – його інститути – перебувають у ще більшій кризі, ніж економіка. Сьогодні прийшло розуміння того, що процес трансформації – це криза, насамперед, інституціональна, а потім уже – економічна.

Управління на макрорівні здійснюється державними інститутами, що діють на основі норм права політики, економіки тощо. Управління на мікрорівні забезпечується організацією мікропроцесів, що відбуваються в системах – суб'єктах господарювання.

Процеси розвитку – це процеси зростання системи за рахунок кількісних накопичувань характеристик, що призводять до якісних змін, ускладнення систем. Наступним етапом розвитку стає деградація системи – спрощення, але вже на більш вищому рівні якості систем.

Кризи – це наслідок існування процесів розвитку. Ризики – це фактори (сили), що призводять до “мутацій” процесів розвитку. Безпека – це той стан системи, який на даному етапі визначається достатньо “комфортним” щодо існування ресурсів, з поточним наявним рівнем їх еволюції.

Шевцова, О.Й. Банківська система в контексті економічного розвитку та економічної безпеки [Текст] / О.Й. Шевцова // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : збірник тез доповідей VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції (10-11 листопада 2005 р.). – Суми : УАБС НБУ, 2005. - Вип. 8. - С. 8-9.